

Ks § 12

Dnr KS 2022/137

Revisorernas granskning av kommunstyrelsens uppsikt och styrning av kommunens helägda och delägda bolag inklusive förbund

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar lämna yttrande i enlighet med förvaltningens förslag i ärendebeskrivningen.

Ärendebeskrivning

Revisorerna har granskat kommunstyrelsens uppsikt och ägarstyrning av kommunens helägda och delägda bolag. Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunstyrelsen utövar styrning och uppsikt över kommunens bolag på ett ändamålsenligt sätt. Revisorernas sammanfattande bedömning är att kommunstyrelsen huvudsakligen bedriver en ändamålsenlig styrning och uppsikt.

Revisorerna bedömer att:

- Det finns en etablerad och strukturerad ägardialog.
- Det finns en etablerad rapportering från bolag till KSAU, kommunstyrelse samt kommunfullmäktige.
- Det finns en spårbarhet och god ordning innebärande att ägardialoger dokumenteras.
- Det fattas beslut om uppsikten och det finns underlag till besluten.
- Att den styrning och insyn som kan krävas av ägarrepresentanterna i kommunalförbunden genomförs i enlighet med vad som möjliggörs i förbundsordning och reglemente.

Trots revisorernas positiva intryck lämnades ändå ett antal rekommendationer för en förstärkt uppsikt:

Justerandes sign			
------------------	--	--	--

§ 12 forts.

- Att kommundirektören, inom ramen för uppdraget att ta initiativ i uppsiktsfrågan, ges möjlighet och rättighet till närvaro- och yttranderätt på bolagens styrelsesammanträden.
- I instruktionen för kommundirektören kan det framgå uppdrag att formalisera på vilket sätt kontakter ska ske med VD i respektive bolag.
- Bolagsordning för Tomelilla Industriaktiebolag bör kompletteras med skrivning om att bolaget endast har rätt att allmänt främja näringslivet i enlighet med kommunallagens befogenheter.
- Det finns utmaningar gällande organisatoriska och resursmässiga frågor i framför allt ÖKRAB och VA-bolaget att hantera. Utredning gällande ÖKRAB pågår men vi rekommenderar specifikt att frågan om VA-bolagets ansvar och funktion i ett långsiktigt strategiskt perspektiv utreds.
- Vi rekommenderar kommunstyrelsen i samband med uppsiktsbeslutet kräver en årlig utvärdering av styrelsens och VD:s arbete då vi menar att detta kan ge värdefull information som ett komplement till årsredovisning och förvaltningsberättelse.
- Vi vill även rekommendera att kommunstyrelsen säkerställer att granskningsrapporter finns som underlag inför uppsiktsbeslut gällande samtliga aktuella bolag.
- Vi bedömer att kommunen tydligare kan konkretisera i vilka samverkansforum som bolagen ska delta för största kommunnytta.
- Vi bedömer att styrning och riktlinjer kring budget i delägda bolag bör utformas på ett enhetligt sätt, innebärande allt från rapportmallar, rapportering, tidsplaner mm., för att underlätta och skapa en bättre effektivitet i vissa processer, exempelvis kring budget.

Förvaltningen, genom kanslichef Johan Linander och tf. ekonomichef Mariana Vikström, avger följande yttrande:

Justerandes sign			
------------------	--	--	--

§ 12 forts.

Det är glädjande att revisorerna får ett positivt intryck vid sin granskning av kommunstyrelsens uppsikt och ägarstyrning. Kommunstyrelsens uppfattning är, vilket också framgår av rapporten, att det finns en god dialog mellan bolagen och kommunen. Denna har också utvecklats under de senaste åren. Ett tydligare koncerntänk har vuxit fram.

De senaste två förbättringarna är att alla bolagsvd:ar och förbundsdirektörer bjuds in till koncernledningsmöten ett par gånger per termin, samt att det sedan september 2022 finns en stående punkt på kommunstyrelsens dagordning, under dialoger och informationsärenden, där kommunens ägarrepresentanter redovisar från de bolagsstämmor, ägarsamråd och annat som de deltagit på för kommunens räkning.

Detta är ett ytterligare sätt för att göra hela kommunstyrelsen mer involverad i ägarstyrningen och självklart är kommunstyrelsen intresserad av att utveckla koncernstyrningen ytterligare. Detta får dock inte gå ut över den tillitsbaserade styrning som gäller för Tomelilla kommun och hela koncernen. Kommunstyrelsen vill inte ha en detaljstyrning av bolag och förbund.

Med denna inledning vill vi kommentera de rekommendationer som ges i rapporten.

Kommundirektören skulle ha möjlighet att närvara på de bolagsstyrelsesammanträden som hon önskar, om hon hade önskat det. Bolagen ska vara självständiga, men vid behov kommer givetvis kommunens tjänstemän att bjudas in. Med det nära samarbete som finns är det inget problem som behöver regleras.

Tomelilla kommun har valt att ha en kommundirektörsinstruktion på en övergripande nivå utan att gå ner på detaljer. I instruktionen står bland annat att kommundirektören ska ta nödvändiga initiativ bland annat inom ramen för kommunstyrelsens uppsiktsskyldighet. Mer detaljerat än så tycker kommunstyrelsen inte att instruktionen ska vara.

Revisorerna noterar att i bolagsordningen för Tomelilla Industriaktiebolag saknas skrivning enligt kommunallagen 2 kap 8 § ”Kommuner och landsting får genomföra åtgärder för att allmänt främja näringslivet i kommunen eller landstinget. Individuellt inriktat stöd till enskilda näringsidkare får lämnas endast om det finns synnerliga skäl för det”.

Kommunstyrelsen konstaterar att motsvarande skrivning inte heller finns i Österlenhems bolagsordning. Kommunstyrelsen ser ingen anledning att i bolagsordningarna skriva in allt som svensk lagstiftning reglerar. Självklart ska alla lagar följas utan att det står inskrivet i bolagsordningen.

Justerandes sign			
------------------	--	--	--

§ 12 forts.

Kommunstyrelsen instämmer i att Österlen VA AB:s organisation, ansvar och funktion i ett långsiktigt strategiskt perspektiv inte är tydlig. Detta är inte så konstigt med tanke på hur nytt bolaget är. Tillsammans med Simrishamns kommun kommer kommunstyrelsen att ta initiativ för att tydliggöra bolagets långsiktiga roll.

Med tanke på hur små de helägda och delägda bolagen är så finns det ingen anledning att betunga dem med ytterligare administration när samarbetet, informationen, uppsiktsplikten och ägarstyrningen redan fungerar väl. Kommunstyrelsen kommer inte att kräva ytterligare dokument i samband med kommunstyrelsens uppsiktsbeslut. Inför detta beslut finns också de granskningsrapporter som tagits fram tillgängliga för kommunstyrelsen.

Bolagen är lyhörda för de behov som kommunen som ägare har. Det finns ingen anledning att ytterligare organisera, administrera eller reglera denna samverkan. Vi finns nära varandra. Tomelilla kommun är inte Stockholm eller Malmö där det sannolikt behövs styrdokument för all samverkan. Tomelilla kommun eller bolagen har inte heller de resurser som MKB eller Stockholm Vatten och Avlopp har.

Till slut vill kommunstyrelsen instämma i att vi tillsammans med Simrishamns kommun kan göra det enklare för våra delägda bolag genom att mer enhetligt utforma rapportmallar, tidplaner med mera. Dock har bolagen valt att stå utanför det nya Rainsdance (ekonomisystemet) vilket gör att de inte har samma mallar genom det systemet.

Ekonomiska konsekvenser

Detta yttrande kan innebära att personella resurser krävs för vissa uppgifter, men det kan göras inom den löpande verksamheten.

Barnperspektivet

Ärendet berör inte barn nämnvärt.

Miljöperspektivet

Ärendet berör inte miljön nämnvärt.

Uppföljning

Revisorerna brukar följa upp sina granskningar efter två år.

Justerandes sign			
------------------	--	--	--

§ 12 forts.

Kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen beslutar lämna yttrande i enlighet med förvaltningens förslag i ärendebeskrivningen.

Beslutsunderlag

Kommunstyrelsens arbetsutskott § 7/2023, handlingsid: Ks 2023.177.

Rapport, Granskning av kommunstyrelsens uppsikt och ägarstyrning av kommunens helägda och delägda bolag, handlingsid: Ks 2022.3303.

Missiv - Granskning av kommunstyrelsens uppsikt och ägarstyrning, handlingsid: Ks 2022.3301.

Tidigare behandling

Rev § 49/2022:

Revisorerna beslutar att godkänna projektplan samt ger KPMG AB i uppdrag att genomföra granskningen.

Rev § 71/2022:

Revisorerna beslutar godkänna granskningsrapport från KPMG AB avseende granskning av kommunstyrelsens uppsikt och ägarstyrning av kommunens helägda och delägda bolag och översänder granskningsrapporten samt missivskrivelse till kommunstyrelsen för yttrande senast 2023-03-15.

Ksau § 195/2022:

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutar lämna ärendet till förvaltningen för beredning.

Ksau § 7/2023:

Kommunstyrelsen beslutar lämna yttrande i enlighet med förvaltningens förslag i ärendebeskrivningen.

Beslutet skickas till:

Revisorerna

Justerandes sign			
------------------	--	--	--